

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «НОВОБОРІВСЬКИЙ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ
ЦЕНТР» НОВОБОРІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

вул. Освіти 7, смт. Нова Борова, 12114

e-mail: irc.novaborova.ua@ukr.net код ЄДРПОУ 42309190

**Звіт про діяльність
комунальної установи «Новоборівський інклюзивно-ресурсний
центр» Новоборівської селищної ради за 2021 рік**

Національною радою реформ визнано інклюзивне навчання одним із основних чинників реформування системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні. У 2009 році, після ратифікації Україною Конвенції ООН про права дітей з інвалідністю, в закладах освіти розпочався активний процес організації навчання дітей з особливими освітніми потребами. За останні роки українські педагоги та міжнародні експерти відзначають, що в питанні розвитку інклюзивного навчання Україна зробила потужний крок уперед. Це стало можливим завдяки прийнятому Закону про інклюзивну освіту, всі положення якого увійшли в основний Закон «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту». Впровадження міжнародних підходів до навчання дітей з особливими освітніми потребами, базується на засадах створення рівних можливостей та доступу до якісної освіти. Для вдалої реалізації цієї реформи Україна потребує кваліфікованих та професійних фахівців для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Виконання цих завдань безпосередньо залежить від ефективності діяльності інклюзивно-ресурсних центрів. Порядок утворення, основні засади діяльності, а також правовий статус ІРЦ регламентовано Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» від 12.07.2017 р. № 545 та Постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів».

Рішенням 26 сесії сьомого скликання Новоборівської селищної ради від 11 квітня 2018 року № 591 створено комунальну установу «Новоборівський інклюзивно-ресурсний центр» Новоборівської селищної ради.

Шлях до якісної організації інклюзивного навчання в закладах освіти не є простим та об'єднує в собі низку обов'язкових кроків, які необхідно реалізувати. Зокрема, для встановлення категорії особливих освітніх потреб дитина має пройти комплексне психолого-педагогічне обстеження в ІРЦ. Результати такого обстеження зорієнтовують фахівців інклюзивно-ресурсного центру (практичних психологів, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, вчителя-реабілітолога) на визначення оптимальної для дитини освітньої траєкторії. Рекомендації щодо організації індивідуального освітнього маршруту в подальшому стануть в нагоді для команди психолого-педагогічного супроводу дитини в навчальному закладі.

КУ «Новоборівський ІРЦ» проводить обстеження дітей віком від 2 до 18 років. Комплексне оцінювання розвитку дитини проводиться з метою визначення її кількісних та якісних особливостей розвитку і потенціалу, виявлення особливих освітніх потреб, надання рекомендацій щодо підтримки в освітньому середовищі для гармонійного розвитку. Для цього фахівці інклюзивно-ресурсного центру проводять оцінку фізичного та мовленнєвого розвитку дитини, а також роблять оцінку її когнітивної, емоційно-вольової сфери та освітньої діяльності. У разі потреби, фахівці ІРЦ можуть проводити комплексну оцінку за іншими напрямками, зокрема визначення рівня соціальної адаптації, взаємодії з однолітками, дорослими. Під час оцінювання визначаються сильні та слабкі сторони розвитку дитини відповідно до її віку та надаються рекомендації щодо організації освітнього маршруту дитини. Кожна дитина – це унікальна комбінація «сильних та слабких сторін», переваг і обмежень власного розвитку, комплексна оцінка проходить, спираючись на такі принципи: індивідуального підходу, актуальності та ефективності, конфіденційності.

Комплексна оцінка (КО) має на меті виявлення особливих освітніх потреб та визначення освітнього маршруту дитини. Основними завданнями КО є:

- розробка рекомендацій з організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дитині;
- розробка рекомендацій для адміністрації закладу освіти, педагогічних працівників, батьків або законних представників дитини.

Кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ у 2021 році 55 (17 повторних КО) та видано 55 висновків (17 повторних КО), з них: Новоборівська ТГ – 7 (3 повторні КО); Іршанська ТГ – 7 (3 повторні КО); Хорошівська ТГ – 41 (11 повторних КО).

Загальна кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини в ІРЦ – 111, (18 повторних КО) з них: Новоборівська ТГ – 19; Іршанська ТГ – 16; Хорошівська ТГ – 76.

Кількість дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини і перебувають на обліку в ІРЦ – 73, з них: Новоборівська ТГ – 13; Іршанська ТГ – 12; Хорошівська ТГ – 48.

Кількість дітей у віці 2 – 5 років, які перебувають на обліку в ІРЦ – 6; віком 6 – 18 років – 67.

Рекомендовано інклюзивне навчання та виховання 48 дітям, з них: Новоборівська ТГ – 8; Іршанська ТГ – 8; Хорошівська ТГ – 32.

Рекомендована індивідуальна форма навчання 4 дітям, з них: Новоборівська ТГ – 1; Іршанська ТГ – 2; Хорошівська ТГ – 1.

Не навчаються (не підлягають навчанню) 7 дітей, з них: Новоборівська ТГ – 1; Іршанська ТГ – 1; Хорошівська ТГ – 5.

Рекомендовано навчання в спецзакладі 13 дітям, 2 дитини Новоборівська ТГ, 10 – Хорошівська ТГ; 1 – Іршанська ТГ.

Кількість дітей, яким корекційно-розвиткові послуги надаються фахівцями ІРЦ – 9 дітей, з них: Новоборівська ТГ – 6; Іршанська ТГ – 0; Хорошівська ТГ – 3.

З даної кількості (55) обстежених дітей з тяжкими порушеннями мовлення – 1 дитина, складні порушення розвитку – 28 дітей, ЗПР – 3, із порушеннями інтелектуального розвитку – 6; порушення зору – 1 дитина;

порушення слуху – 3; порушення опорно-рухового апарату – 1; діти, які потребують медико-спеціального супроводу – 5; не виявлено особливих освітніх потреб – 8.

Заява батьків є підставою для проведення КО. Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дитини має рекомендаційний характер. Без згоди батьків відкрити інклюзивний клас (групу) не можна. Відповідно до ст. 55 Закону України "Про освіту" (далі - Закон) батьки дитини мають право обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми освіти відповідного рівня. Згідно зі ст. 20 Закону у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків до закладу освіти інклюзивна група або клас утворюється в обов'язковому порядку.

З метою підвищення ефективності діяльності інклюзивно-ресурсного центру, застосування єдиних підходів до комплексної оцінки розвитку дітей та ведення електронного реєстру дітей з ООП, використання спеціальних комп'ютерних методик, впроваджено «Автоматизовану систему ІРЦ». Завдяки налагодженню роботи автоматизованої системи КУ «Новоборівського ІРЦ» батьки мають змогу подавати заяви на проведення КО дистанційно на портал: <https://ircenter.gov.ua/>. Автоматизована система ІРЦ забезпечує створення єдиного інформаційного середовища у сфері інклюзивної освіти.

Другою, не менш важливою функцією ІРЦ, є проведення корекційно-розвиткових занять. Корекційно-розвиткові послуги надаються дітям, які навчаються в інклюзивних класах, інклюзивних дошкільних групах а також дітям, котрі не задіяні спеціальним навчанням і перебувають на обліку в ІРЦ, шляхом проведення індивідуальних та групових занять. На даний час у Новоборівському ІРЦ працює 7 працівників (з них 6 педагогічних: керівник (директор) інклюзивно-ресурсного центру та 5 фахівців інклюзивно-ресурсного центру (практичний психолог, вчитель-логопед, практичний психолог, вчитель-дефектолог, вчитель-реабілітолог). Корекційно-розвиткові послуги фахівці надають відповідно до потреб та можливостей дитини, підбираючи спеціальні корекційно-розвиткові програми, рекомендовані МОН України (додаток до наказу МОН від 26.07.2018 р. № 814). Заняття проводять з використанням ігрових та здоров'язберігаючих технологій.

Для надання якісних корекційно-розвиткових послуг ІРЦ має спеціально оснащені приміщення для проведення індивідуальних та групових занять: вчителя-логопеда, практичних психологів, вчителя-реабілітолога. Спеціалісти постійно поновлюють, поповнюють та підбирають відповідно до потреб дитини дидактично – розвитковий матеріал.

Корекційно-розвиткова робота буде успішною тільки у випадку злагодженої роботи всіх фахівців центру. Тому корекційно-розвиткові заняття спрямовані на розвиток когнітивної сфери, емоційно-вольової, мовленнєвий та фізичний розвиток, соціальну адаптацію. Як показує досвід трьох років роботи, діти, яким вчасно надається психолого-педагогічна допомога, успішно навчаються у закладах освіти. Проблемою є те, що батьки (опікуни) дітей із запізненням звертаються до ІРЦ, переважно у віці 5-6 років. Дуже важливим при проведенні корекційно-розвиткових занять є "раннє втручання", перевагами якого є:

- кращі компенсаторні можливості організму;

- збільшений час підготувати дитину до школи;
- змога уникнути більш складних порушень.

З метою забезпечення ефективності освітнього процесу дітей з ООП, які здобувають освіту в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої та дошкільної освіти, утворюється команда психолого-педагогічного супроводу. Успішність надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг КС залежить від якості її взаємодії з фахівцями ІРЦ. Ця взаємодія полягає у наступному:

- ✓ ознайомлення учасників КС з ООП дитини, надання консультативної допомоги ;
- ✓ участь фахівця ІРЦ у підготовці ІПР;
- ✓ наставницька підтримка;
- ✓ здійснення фахівцями ІРЦ поточного (за потребою) і кінцевого (двічі на рік) моніторингу розвитку дитини з метою визначення динаміки її розвитку та необхідності коригування напрямів, умов, змісту надання освітніх послуг, відповідно до ІПР.

ІРЦ взаємодіє з педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої освіти щодо організації освітнього процесу для дітей з ООП. Протягом року надавалися індивідуальні консультації з питань ведення документації та організації інклюзивного навчання.

Дуже важливим аспектом діяльності ІРЦ є співпраця з батьками: надання психологічної та консультативної допомоги, залучення до освітнього процесу, культурно-масових заходів, майстер-класів, благодійних акцій.

Не припинялася робота з батьками і під час карантину (в онлайн або телефонному режимі). У зв'язку з пандемією та поширенням інфекції COVID-19 співпраця з батьками стала дуже тісною та плідною, вони стали нашими помічниками при проведенні дистанційних занять, корекційно-розвиткових ігор. У дистанційному навчанні батьки стали нашими партнерами – і це започаткування нової форми тісної співпраці з батьками. Батьки не стоять осторонь, а є активними учасниками процесу навчання.

Значна увага в центрі приділяється **підвищенню професійного рівня** фахівців. З цією метою педагогічні працівники центру беруть участь в обласних семінарах, які проводить обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, реєструються та беруть участь в онлайн –вебінарах, дистанційних курсах, науково-практичних конференціях.

18 лютого 2021 року взяли участь у Міжнародній конференції на тему: «Різниця та різноманітність – як ресурс інклюзивної практики»;

26 березня 2021 року регіональна науково-практична конференція «Організація індивідуальної освітньої траєкторії для дитини з особливими освітніми потребами» (вийшов збірник «Організація індивідуальної освітньої траєкторії для дитини з особливими освітніми потребами», стаття Авдійчук Аліни «Використання казкотерапії під час корекційної роботи з дитиною з ооп»);

07 квітня 2021 року онлайн-семінар «Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами в ЗЗСО»;

15 квітня 2021 року круглий стіл «Інклюзивне навчання: від теорії до результатів»;

23 квітня 2021 року онлайн-семінар «Комплексне обстеження дитини з порушенням зору»;

27 квітня 2021 року семінар-практикум «Індивідуалізація процесу навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії» (вийшов науково-методичний посібник «Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами: створення, реалізація, моніторинг» Поліщук Ольга увійшла до складу авторського колективу);

12 травня 2021 року онлайн-семінар «Немовленнєві діти: обстеження, корекція, запуск мовлення»;

31 травня 2021 року онлайн-семінар «Особливості діяльності практичного психолога ІРЦ: психодіагностичний інструментарій»;

25 серпня 2021 року онлайн-нарада «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами»;

17 грудня 2021 року Всеукраїнська науково-практична конференція: «Рівні серед рівних: інноваційні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами».

Педагогічні працівники ІРЦ надають консультативну підтримку батькам та педагогічним працівникам закладів освіти.

Консультацій для педагогічних працівників надано – 58; для батьків – 64.

Постійно здійснюємо **просвітницьку діяльність**, тому

02 квітня 2021 року провели просвітницьку акцію «Поширення інформації про аутизм»;

15 – 16 листопада провели виховні заходи до Міжнародного дня толерантності на тему: «Який такий?»;

17 – 18 листопада виховні заходи до Міжнародного дня толерантності на тему: «Толерантність починається з мене».

Фахівці ІРЦ є постійними учасниками команд психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти.

Проведено 23 грудня проведено **семінар** для педагогічних працівників закладів освіти на тему: « Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів та рівні підтримки у навчанні дітей з особливими освітніми потребами)»

На період запровадження карантину кожен фахівець ІРЦ опрацював фахову літературу, переглядав вебіари від Цифрового видавництва MCFR, видавництва «На урок», видавництва «DyvoGra», «Всеосвіта», а також проходив дистанційні курси відповідної кваліфікації. Сучасна педагогічна діяльність вимагає від фахівця ІРЦ уміння працювати з інтернет-ресурсами, проводити дистанційно корекційно-розвиткові заняття, відеонаради, конференції, використовуючи платформу «GoogleMeet», «ZOOM», Teams та ін. За час карантину фахівці опанували нові методи та форми роботи.

У 2021 році покращилось матеріально-технічне забезпечення установи.

Придбання на 396 400 грн:

- 1) інтерактивний стіл – 60 000 грн;
- 2) комп'ютерну техніку – 81 000 грн;
- 3) меблі (безкаркасне крісло, стелаж наскрізний, вішалки для одягу, столи універсальні, стільці зі зміною висотою, шафа офісна, тумба під

взуття, меблі для зони соціально-побутового орієнтування, бульбашкова колона тріо, кушетка для масажу) – 76 800 грн;

4) дидактичне та реабілітаційне обладнання – 178 600 грн.

На закінчення, дозвольте подякувати всім, хто причетний до діяльності нашого інклюзивно-ресурсного центру, хто не байдуже ставиться до проблем освіти у наших громадах та розуміє важливість корекційної допомоги дітям з ООП. Сподіваємось й надалі на тісну співпрацю з органами місцевого самоврядування та відділами освіти.

Директор КУ «Новоборівський ІРЦ»

Ольга Поліщук